

ks. dr hab. Dariusz Gardocki SJ prof. PWTW
Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie
ul. Rakowiecka 61, 02-532 Warszawa

Ocena
rozprawy habilitacyjnej i dorobku naukowego
ks. dra Wacława Królikowskiego SJ

Dr Wacław Królikowski SJ (ur. 20 II 1964) ukończył studia filozoficzne pierwszego stopnia na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego. W latach 1991-1994 odbył studia teologiczne w Papieskim Wydziale Teologicznym (Bobolanum) zakończone egzaminem magisterskim na podstawie pracy *Kierownictwo duchowe według Ćwiczeń duchowych św. Ignacego Loyoli* pisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Jacka Bolewskiego SJ. W 1994 r. podjął studia specjalistyczne z teologii duchowości w Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Ukończył je w 1996 r. obroną pracy licencjackiej (licencjat kościelny) *Il discernimento negli Esercizi spirituali come base per la direzione spirituale ignaziana*, którą kierował ks. prof. zw. Manuel Ruiz Jurado SJ. W latach 2000 - 2003 odbył studia doktoranckie w Wydziale Teologicznym Instytutu Duchowości Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie. Tam też uzyskał stopień naukowy doktora nauk teologicznych w zakresie teologii duchowości na podstawie rozprawy *La Contemplación para alcanzar amor. Il suo posto e senso negli Esercizi spirituali. Prospettive attuali* napisanej pod kierunkiem ks. ks. prof. zw. Manuela Ruiza Jurado SJ.

Pracę dydaktyczną Habilitant rozpoczął w 2005 r. na Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej *Ignatianum* w Krakowie. Od 2006 r. aż do dnia dzisiejszego prowadzi także wykłady zlecone na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. W latach 2014-2016 był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach w Zakładzie Pedagogiki. W latach 2014-2015 pełnił funkcję dyrektora

też uczelni. W latach zaś 2015-2017 był jej rektorem. Od 2017 r., po przekształceniu się Górnośląskiej WSP. w Mysłowicach w Wydział Zamiejscowy Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii *Ignatianum* w Krakowie, został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Pedagogiki w tymże Wydziale Zamiejscowym i pełni funkcję pełnomocnika dziekana Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach.

Habilitant obok wspomnianej pracy naukowo-dydaktycznej, podejmuje jednocześnie wiele zaangażowań typu duszpastersko-rekolekcyjnego zarówno w Polsce, jak i za granicą. W latach 2008-2014 pełnił funkcję dyrektora domu rekolekcyjnego w Czechowicach - Dzierżycach. W 2017 r. otrzymał nagrodę Rektora Akademii *Ignatianum* w Krakowie za wkład i zaangażowanie w prace nad przygotowaniem i zorganizowaniem Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii *Ignatianum* w Krakowie.

I. Rozprawa habilitacyjna

Dr Waclaw Królikowski SJ przedłożył do oceny rozprawę habilitacyjną *Adnotacje do Ćwiczeń duchowych św. Ignacego Loyoli. Studium teologiczno-pastoralne* (Kraków 2018, ss. 335).

1. Przedmiot i metoda rozprawy

We Wstępie Habilitant pisze najpierw o znaczeniu poruszanego przez siebie tematu, jego aktualności, jak również zapoznaje czytelnika z dotychczasowym stanem badań naukowych nad Adnotacjami do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli. Następnie przechodzi do sformułowania przedmiotu rozprawy, jakim jest przeprowadzenie analizy teologiczno-pastoralnej Adnotacji do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli. W analizie tej chodzi o "rekonstrukcję treści (...) i możliwości zastosowania Adnotacji w praktyce dawania i odprawiania Ćwiczeń" (s. 35) zgodnie z zamysłem ich autora, tj. św. Ignacego. Jednocześnie Habilitant wskazuje, na czym polega oryginalność prowadzonych przez niego badań i ich znaczenie. Nowość i oryginalność recenzowanej pracy habilitacyjnej polega przede wszystkim na tym, że jest ona pierwszym w świecie całościowym opracowaniem a zarazem komentarzem na

temat wszystkich Adnotacji wprowadzających do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego, w którym zostały uwzględnione zarówno najnowsze odkrycia historyków duchowości ignacjańskiej zajmujących się tą problematyką, jak i aktualna praktyka duszpasterska oraz osobiste doświadczenie Habilitanta związane z dawaniem przez niego ćwiczeń nie tylko w Polsce, lecz także poza jej granicami.

We Wstępie Habilitant pisze wreszcie o metodzie, jaka została przez niego zastosowana w niniejszej pracy, a mianowicie, że stosuje on "metodę krytycznej analizy źródeł i opracowań dotyczących tekstu Adnotacji" (s. 37). Korzysta z metody hermeneutycznej interpretacji źródeł duchowości ignacjańskiej, jak również z analizy rekonstrukcyjnej. Nakreślona metoda pokazuje specyfikę badań prowadzonych przez Habilitanta w jego rozprawie habilitacyjnej.

Wymienia w końcu podstawowe źródła, z których korzysta on w swojej pracy badawczej. Zalicza do nich: *Monumenta Historica Societatis Iesu*, Autobiografię i Dziennik Duchowy św. Ignacego, Dyrekoria do Ćwiczeń Duchowych, pisma pierwszych towarzyszy św. Ignacego a także oficjalne dokumenty Kościoła mówiące na temat Ćwiczeń Duchowych i ich metody.

2. Struktura rozprawy

Praca habilitacyjna ks. dra Wacława Królikowskiego SJ składa się ze Wstępu (s. 11-41), trzech rozdziałów (s. 43-278), Zakończenia (s. 279-285), Bibliografii (s. 287-319, streszczenia w języku angielskim (s. 329-335).

Struktura rozprawy jest bardzo jasno i logicznie skonstruowana. W sposób konsekwentny rozwija opisany we Wstępie przedmiot rozprawy. Odpowiada też ściśle koncepcji rozprawy nakreślonej we Wstępie. Choć pierwszy rozdział nie dotyczy wprost tematu rozprawy, to jednak jego obecność jest w pełni uzasadniona, ponieważ Habilitant przybliży w nim między innymi cel Ćwiczeń Duchowych i ich metodę oraz przywołuje wypowiedzi Kościoła na temat znaczenia i wartości Ćwiczeń św. Ignacego oraz tego, jaką spełniają one rolę w rozwoju życia duchowego tych, którzy je odprawiają. W ten sposób Habilitant pokazuje, że Adnotacje, które są zasadniczym

celem jego rozprawy, stanowią część integralną Ćwiczeń Duchowych i ze względu na to, należy je rozważać i analizować w świetle całości Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego.

Jedyne zastrzeżenie, jakie można zgłosić w odniesieniu do struktury rozprawy, dotyczy rozdziału pierwszego, a mianowicie kolejności ujętych w nim zagadnień. Bardziej logiczne wydaje się bowiem ich ujęcie według następującego schematu: źródła i geneza Ćwiczeń Duchowych, cel i metoda Ćwiczeń, teksty Ćwiczeń i ich historia, przekłady i wydania Ćwiczeń w języku polskim, oficjalne wypowiedzi Kościoła na temat Ćwiczeń, wartość i znaczenie Ćwiczeń Duchowych.

3. Treść rozprawy

3.1 Prezentacja treści

Jasno i zwięźle napisany Wstęp zawiera wprowadzenie do problematyki rozprawy, nakreśla jej tło, przedstawia źródła, stawia problem, nazywa metodę, zarysowuje wreszcie jej koncepcję. Posiada więc wszystkie elementy niezbędne z punktu widzenia metodologicznego.

Pierwsza część jest, jak już wspomniano, wprowadzeniem we właściwą problematykę pracy. Habilitant wskazuje bowiem w niej na wartość i znaczenie Ćwiczeń Duchowych (s. 43- 54), ich cel (s. 54-62), oficjalne wypowiedzi Kościoła na temat Ćwiczeń (s. 62- 71), ich źródła (s. 71-82), genezę (s. 82-91), teksty Ćwiczeń i ich historię (s. 91-102), przekłady Ćwiczeń i ich wydania w języku polskim (s. 102-105) a także ich metodę (s. 105-116).

Druga z kolei część (s. 117 - 138) dotyczy już w sposób bezpośredni zasadniczego tematu rozprawy habilitacyjnej, tj. Adnotacji, które są wstępem do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego i stanowią ich integralną część. Dlatego Habilitant słusznie podejmuje w tej części najpierw refleksję nad umiejscowieniem Adnotacji w kontekście całości Ćwiczeń Duchowych. Następnie ukazuje historię ich powstania. W końcu zaś, skupia się na omówieniu ich podziału i ukazaniu ich celowości. Wykazuje jednocześnie, że analizowane przez niego Adnotacje mają charakter teoretyczno-

praktyczny. Służą one bowiem z jednej strony do "zdobycia pewnego zrozumienia Ćwiczeń duchownych" (s. 120) (wymiar teoretyczny), z drugiej zaś stanowią praktyczne i skuteczne narzędzie, którego zasadniczym celem jest pomoc zarówno dającemu, jak i odprawiającemu rekolekcje ignacjańskie w jak najlepszym i najowocniejszym tak udzielaniu, jak i odprawianiu Ćwiczeń (wymiar praktyczny).

Trzecia natomiast część (s. 139 - 278) poświęcona jest szczegółowej analizie treści zawartej we wszystkich dwudziestu Adnotacjach do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli.

3.2 Niedociągnięcia w treści rozprawy

Rozprawa ks. dra Wacława Królikowskiego SJ nie zawiera jakichś poważniejszych braków od strony merytorycznej. Jednym z jej mankamentów jest obecność niekiedy w treści rozprawy powtórzeń tych samych cytatów, jak ma to na przykład miejsce na stronie 17 przypis nr 22, który to cytat w tej samej formie pojawia się na stronie 47 przypis nr 19. Innym mankamentem wydaje się być stosowanie przez Habilitanta w jego rozprawie habilitacyjnej zbyt długich cytatów, czego przykład można znaleźć na stronach 67; 68; 69-70. Mankamenty te nie przekreślają jednak ani też nie podważają bezdyskusyjnej wartości recenzowanej pracy habilitacyjnej.

3.3 Walory treści rozprawy

Podstawowym osiągnięciem rozprawy jest poprawne i zgodne z przyjętymi założeniami wykonanie postawionego we Wstępie zadania. Habilitant przedstawił i dokonał szczegółowej i wyczerpującej analizy Adnotacji do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli. Musiał się przy tym wykazać nie tylko dobrą znajomością samych Adnotacji, lecz także ich umiejscowieniem w kontekście całości Ćwiczeń Duchowych, a co za tym idzie wykazał się świetną znajomością treści i istoty samych Ćwiczeń Duchowych. Umiejętnie połączył ze sobą w swojej rozprawie habilitacyjnej refleksję teoretyczną z praktycznym jej zastosowaniem, w czym niewątpliwie pomogło mu wieloletnie doświadczenie związane z dawaniem przez niego Ćwiczeń Duchowych i

bycie kierownikiem duchowym tak osób świeckich, jak i kapłanów oraz osób zakonnych.

Niewątpliwym walorem recenzowanej pracy jest poza tym to, że jest ona pierwszą w języku polskim publikacją poświęconą całościowej analizie teologiczno-pastoralnej dotyczącej Adnotacji do Ćwiczeń Duchowych. Co więcej, Habilitant uwzględnił w niej dotychczasowe wyniki tak obcojęzycznych, jak i polskich opracowań i komentarzy na temat Adnotacji. Świadczy to o świetnej znajomości przez Habilitanta materii przez niego poruszanej, jak i języków obcych, zwłaszcza zaś hiszpańskiego i włoskiego, co umożliwiło mu zapoznanie się ze tekstami źródłowymi dla duchowości ignacjańskiej. Tym samym Habilitant wyświadczył wielkiego dobrodziejstwa teologii w Polsce, a zwłaszcza tym autorom, którzy nie znają tych języków i nie mają dostępu do przytaczanych przez niego prac i komentarzy obcojęzycznych.

Rozprawa zawiera też kilka szczegółowych kwestii, które godne są zauważenia. Należy do nich z pewnością po pierwsze, omówienie treści, celu i metody Ćwiczeń Duchowych. Po drugie, umiejscowienie Adnotacji w ich bezpośrednim kontekście, czyli na tle Ćwiczeń. Po trzecie, przeprowadzenie szczegółowej analizy naukowej treści wszystkich dwudziestu Adnotacji i oparcie jej na źródłach duchowości ignacjańskiej, do których należą Ćwiczenia Duchowe, jak i pozostałe dzieła św. Ignacego z Loyoli, takie jak: Listy, Konstytucje Towarzystwa Jezusowego, Dziennik duchowy, Autobiografia i Dyrekoria do Ćwiczeń. Po czwarte, wydobywanie i podkreślenie przez Habilitanta charakteru teoretyczno-praktycznego Adnotacji oraz ukazanie ich aktualności.

Na uwagę zasługuje wreszcie to, że Habilitant na końcu każdej części swojej pracy habilitacyjnej zamieszcza krótkie podsumowania, w których w sposób zwięzły i przejrzysty dokonuje prezentacji wniosków, do jakich doszedł on w oparciu o analizę omawianych przez siebie kwestii i zagadnień. Świadczy to o dojrzałości intelektualnej Habilitanta i posiadanej przez niego umiejętności dokonywania syntezy.

4. Ogólna ocena rozprawy

Oceniana rozprawa jest dziełem spełniającym podstawowe wymogi naukowości. Jest pracą twórczą i poprawną pod względem metodologicznym. Świadczy o tym logiczna i jasna struktura pracy poprawnie uzasadniona we Wstępie. Istotne znaczenie dla jej wysokiej oceny posiada szczegółowo i wyczerpująco przeprowadzona analiza treści Adnotacji do Ćwiczeń Duchowych, z uwzględnieniem komentarzy i opracowań tak obcojęzycznych, jak i polskich, co jest jednocześnie spełnieniem zadania postawionego we Wstępie. Podkreślić trzeba ponadto erudycyjne przedstawienie omawianych przez Habilitanta kwestii, jak i znakomity poziom jego kwalifikacji językowej oraz troskę o to, by wywody przez niego przedstawiane były rzetelnie udokumentowane. Rozprawa stanowi znaczący wkład w rozwój teologii duchowości, zwłaszcza zaś w rozwój współczesnych badań poświęconych tak Ćwiczeniom Duchowym i Adnotacjom, jak i duchowości ignacjańskiej. Jest bardzo ważna i naukowo twórcza, a także nowatorska ze względu na całościowe opracowanie w kluczu teologiczno-pastoralnym wszystkich dwudziestu Adnotacji do Ćwiczeń. Spełnia wszystkie wymogi stawiane pracom habilitacyjnym.

II. Dorobek naukowy przedhabilitacyjny

Na dorobek pisarski Habilitanta składają się 2 monografie naukowe: *La Contemplación para alcanzar amor. Il suo posto e senso negli Esercizi spirituali. Prospettive attuali* (Rzym 2003 - opublikowana praca doktorska) i rozprawa habilitacyjna *Adnotacje do Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli. Studium teologiczno-pastoralne* (Kraków 2018), 4 monografie o charakterze popularnonaukowym, 9 monografii napisanych pod jego redakcją, 1 monografia, której był współredaktorem, 24 artykuły naukowe, z czego 22 napisane w języku polskim i 2 w języku włoskim. Habilitant jest też autorem 8 wstępów do książek.

W swoich badaniach naukowych ks. dr Królikowski SJ porusza zasadniczo problematykę dotyczącą Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli, duchowości i pedagogiki ignacjańskiej oraz kierownictwa duchowego. Zainteresowania wymienionymi zagadnieniami towarzyszą mu od czasu prowadzonych przez niego

badania w związku z pisaniem przez Habilitanta pracy magisterskiej, licencjackiej i doktoratu, w których to pracach zajmował się kierownictwem duchowym według Ćwiczeń duchowych św. Ignacego, rozeznaniem duchowym w Ćwiczeniach, analizą treści samych Ćwiczeń Duchowych, począwszy od Fundamentu a skończywszy na Kontemplacji służącej osiągnięciu miłości. Problematyką tą Habilitant zajmował się także między innymi w takich artykułach, jak: *"Zasada i Fundament Ćwiczeń duchowych św. Ignacego Loyoli"* (Studia Bobolanum 3/2004); *"Kontemplacja dla uzyskania miłości. Jej miejsce i sens w Ćwiczeniach duchowych św. Ignacego Loyoli"* (Studia Bobolanum 1/2005); *"La finalità della Contemplatio ad amorem negli Esercizi spirituali di san'Ignazio di Loyola. I più importanti interpreti recenti"* (Studia Bobolanum 4/2006); *„Droga do Miłości. Kierownictwo duchowe według metody Ćwiczeń duchowych św. Ignacego Loyoli"* (artykuł opublikowany w dziele zbiorowym przez Akademię Ignatianum w Krakowie w 2016 r.). W tym ostatnim artykule, który jest swego rodzaju syntezą dotychczasowych poszukiwań Habilitanta, ukazuje on, na czym polega dynamika procesu duchowego rozwoju proponowana przez św. Ignacego z Loyoli w Ćwiczeniach Duchowych i to, że zmierza ona do pełnego zjednoczenia z Bogiem. Na uwagę zasługuje podkreślenie przez Habilitanta tego, że "relacja człowieka z Bogiem oparta jest na dialektyce przyjęcia i odpowiedzi" (s. 280), co konkretnie oznacza, że tym, co jest pierwsze i konstytutywne we wspomnianej relacji, to niepojęta i darmowa miłość Boga do człowieka. Tak pojęta miłość jest, jak słusznie zauważa to Habilitant, miłością zstępującą. Przyjęcie i doświadczenie tej miłości przez człowieka sprawia, że chce on Boga chwalić, czcić i służyć Mu. Stąd w dalszej części artykułu Habilitant w sposób jasny i kompetentny wyjaśnia, w jaki konkretnie sposób poszczególne tygodnie Ćwiczeń Duchowych pomagają człowiekowi z jednej strony w odkrywaniu, przyjmowaniu i przeżywaniu miłości Bożej, z drugiej zaś jak uczą rekolektanta i pomagają mu w udzieleniu odpowiedzi jak najhojniejszej na tę miłość.

Z omówioną problematyką ściśle łączą się także opublikowane przez Habilitanta artykuły poświęcone takim zagadnieniom jak: *spowiedź generalna (Spowiedź generalna - istota, cel, metoda i jej miejsce w Ćwiczeniach duchowych św. Ignacego Loyoli, Studia Bobolanum 3/2005; Spowiedź generalna jako owoc refleksji pierwszego tygodnia Ćwiczeń duchownych św. Ignacego Loyoli, Wydawnictwo WAM,*

Kraków 2017), reguły dotyczące rozeznawania duchów (*Rozeznanie dobra i zła według Reguł rozeznawania duchów św. Ignacego Loyoli*, Horyzont Wychowania 4/2005), reguły o trzymaniu z Kościołem (*Reguły o trzymaniu z Kościołem św. Ignacego Loyoli*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2009), reguły o skrupułach (*Reguły o skrupułach św. Ignacego Loyoli*, WAM, Kraków 2010), reguły rozdawania jałmużn (*Reguły rozdawania jałmużn św. Ignacego Loyoli*, WAM, Kraków 2011), reguły mówiące o zaprowadzeniu ładu w jedzeniu (*Reguły [służące] do zaprowadzenia ładu w jedzeniu św. Ignacego Loyoli*, WAM, Kraków 2011). Wymienione artykuły pokazują na szerokie spektrum zainteresowań Habilitanta szczegółową tematyką, która w sposób bezpośredni dotyczy i łączy się z Ćwiczeniami Duchowymi św. Ignacego Loyoli. Świadczą one także o coraz szerszej, gruntowniejszej i bardziej szczegółowej orientacji Habilitanta w tematyce dotyczącej Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego, a także umiejętności systematycznego i syntetycznego ujmowania zagadnień przez niego podejmowanych i analizowanych.

Innym jeszcze obszarem zainteresowań Habilitanta jest kierownictwo duchowe, któremu poświęcił on kilka artykułów, w tym artykuł zatytułowany "*Kierownictwo duchowe w Ćwiczeniach Duchowych św. Ignacego Loyoli jako ważny element pedagogii ignacjańskiej*" (Rocznik Wydziału Pedagogicznego WSFP Ignatianum, 2005). W artykule tym Habilitant wyjaśnia, na czym polega specyfika pedagogii ignacjańskiej oraz rola i znaczenie kierownictwa duchowego w Ćwiczeniach Duchowych św. Ignacego Loyoli. Omawia także główne etapy rozwoju duchowego w Ćwiczeniach Duchowych. Na uwagę zasługuje wydobyty przez Habilitanta chrystocentryzm pedagogii ignacjańskiej, która widzi w osobie Jezusa Chrystusa model życia ludzkiego i uważa, podobnie do całej tradycji duchowości chrześcijańskiej, iż istota życia chrześcijańskiego polega na naśladowaniu Jezusa Chrystusa, tj. na wiernym odtworzeniu Jego życia w warunkach, w jakich przyszło żyć konkretnemu chrześcijaninowi. Dlatego św. Ignacy Loyola, jak stwierdza to Habilitant, który "zawsze uważał siebie za <pielgrzyma> (...) zaprasza do podjęcia jego pedagogii długiego pielgrzymowania z Jezusem Chrystusem i w Chrystusie, aby krocząc drogą duchowego rozwoju w Ćwiczeniach i różnych okolicznościach codziennego życia, dojść do domu Ojca Niebieskiego" (s. 96).

Droga naukowego rozwoju Habilitanta pokazuje, że jego zainteresowania naukowe Ćwiczeniami Duchowymi św. Ignacego sięgają początków jego kariery naukowej, począwszy od magisterium, poprzez doktorat i dorobek przedhabilitacyjny, skończywszy zaś na rozprawie habilitacyjnej. Teksty Habilitanta świadczą o przemyślanej i zaplanowanej oraz konsekwentnie rozwijanej drodze badawczej. W swoich publikacjach Habilitant obficie korzysta z literatury zarówno polskojęzycznej, jak i obcojęzycznej, czego szczególnym przykładem jest jego rozprawa habilitacyjna.

Ogólnie dorobek naukowy Habilitanta jest usystematyzowany, oryginalny, twórczy i nowatorski. Wnosi wielki wkład w całość teologii chrześcijańskiej, zwłaszcza zaś teologii duchowości, w tym w sposób szczególny duchowości ignacjańskiej. Na uwagę zasługuje ponadto fakt, iż w dorobku pisarskim Habilitanta obok artykułów ściśle naukowych, znajduje się także kilka prac o charakterze popularyzatorskim. Był on wreszcie redaktorem naczelnym 8 monografii i współredaktorem jednej pozycji książkowej.

III. Działalność naukowo-organizacyjna, dydaktyczna i duszpasterska

Ks. dr Królikowski SJ posiada duże doświadczenie jako wykładowca. Prowadzi od 2005 r. wykłady w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej *Ignatianum* w Krakowie, obecnie w Akademii *Ignatianum* w Krakowie, od roku zaś 2006 na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie tak w sekcji św. Andrzeja Boboli Collegium Bobolanum, jak i w sekcji św. Jana Chrzciciela Collegium Joanneum. Pełnił poza tym funkcję najpierw dyrektora Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach w Zakładzie Pedagogiki, gdzie był zatrudniony na stanowisku adiunkta, następnie zaś funkcję rektora tejże uczelni w latach 2015-2017. Od roku 2017 po przekształceniu się Górnośląskiej WSP w Mysłowicach w Wydział Zamiejscowy Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii *Ignatianum* w Krakowie jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Pedagogiki, gdzie pełni także funkcję pełnomocnika dziekana Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach. Habilitant łączy wreszcie pracę naukowo-dydaktyczną z pracą duszpastersko-

rekolekcyjną w różnych domach rekolekcyjnych zarówno w kraju, jak i za granicą. W latach 2008-2014 pełnił funkcję dyrektora domu rekolekcyjnego w Czechowicach - Dziedzicach. W końcu godnym podkreślenia jest fakt, iż ks. dr Królikowski SJ otrzymał w roku 2017 nagrodę Rektora Akademii *Ignatianum* w Krakowie za wkład i zaangażowanie w prace nad przygotowaniem i zorganizowaniem Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii *Ignatianum* w Krakowie.

W rezultacie działalność naukowo - dydaktyczna a także administracyjno-duszpasterska jest znacząca. Zauważyć ponadto trzeba zgodność zajęć dydaktyczno-duszpasterskich z prowadzonymi przez Habilitanta badaniami i publikacjami.

IV. Wniosek końcowy

Zaprezentowana rozprawa habilitacyjna oraz pozostały dorobek naukowy ks. dra Wacława Królikowskiego SJ stanowią podstawę do stwierdzenia, że jest on naukowcem dojrzałym. Rozprawa habilitacyjna ks. Królikowskiego jest oryginalnym studium z zakresu Ćwiczeń Duchowych św. Ignacego Loyoli i duchowości ignacjańskiej. Publikacje Habilitanta wskazują na dobre opanowanie warsztatu metodologicznego, poprawne korzystanie ze źródeł oraz umiejętność twórczego stawiania, analizowania i rozwiązywania problemów teologicznych. Opublikowane teksty, w tym przede wszystkim rozprawa habilitacyjna, świadczą o erudycji Habilitanta i oryginalności w myśleniu oraz o biegłej znajomości języków obcych. Stanowią znaczący wkład w rozwój teologii duchowości, zwłaszcza zaś duchowości ignacjańskiej nie tylko w Polsce. Mając na uwadze walory merytoryczne i formalne rozprawy habilitacyjnej i pozostałych publikacji, a także doświadczenie dydaktyczno-organizacyjne uważam, iż można uznać, że ks. dr Wacław Królikowski SJ posiada kwalifikacje niezbędne do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Wnioskuje więc o dopuszczenie go do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Warszawa 30. 10. 2018

dr hab. Dariusz Garodocki SJ prof. PWTW